

اسناد و دستنوشته های قرآنی

مفسوب به معصومین علیهم السلام

رامین امین نژاد

رامین نژاد، رامین.

اسناد و دستنوشته‌های قرآنی منسوب به معصومین : / رامین رامین نژاد. -- مشهد: بنیاد

پژوهشهای اسلامی. ۱۳۸۶

۲۶۴ ص.

ISBN: 978-964-444-824-9

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. [۱۹۳] ۱۹۶. همچنین به صورت زیرنویس.

۱. قسرآن -- نسخه‌های خطی -- فهرستها. ۲. چهارده معصوم -- کتابشناسی.

۳. محمد ۹. پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. -- نامه‌ها. الف. بنیاد پژوهشهای

اسلامی. ب. عنوان.

۰۱۱ / ۳۱

ز. ۶۶۱۱ / ۴ ق

م ۲۰۷۳۲ - ۸۴

کتابخانه ملی ایران

اسناد و دستنوشته‌های قرآنی

منسوب به معصومین علیهم‌السلام

رامین رامین نژاد

ویراستار غلامعلی عرفانیان

چاپ یکم ۱۳۸۶ / ۱۰۰۰ نسخه / قیمت ۲۵۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: صندوق پستی ۹۱۷۳۵ - ۳۶۶

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۲۲۳۰۸۰۳

فروشگاه‌های کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۲۲۳۳۹۲۳، قم: ۷۷۳۳۰۲۹

شرکت به نشر، دفتر مرکزی (مشهد) تلفن ۷ - ۸۵۱۱۱۳۶. دورنگار ۸۵۱۵۵۶۰

Web Site: www.islamic-rl.ir

E-mail: info@islamic-rl.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۹	تقدیر و تشکر
۱۱	مقدمه
۱۳	مشتاق اما محتاط

فصل اول

نوشته‌های معصومین علیهم‌السلام براساس قرآن، حدیث، تاریخ و کتاب مقدس (تورات و انجیل) ۱۵-۳۷

۱۵	نوشته‌های پیامبران علیهم‌السلام
۱۷	نامه‌های پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
۱۸	مکتوبات امام علی علیه‌السلام
۱۹	۱- مصحف امام علی علیه‌السلام
۱۹	۲- کتاب جفر و جامعه (به قولی جفر جامع)
۲۱	۳- نامه‌های امام علی علیه‌السلام
۲۱	۴- وقفنامه امام علی علیه‌السلام
۲۱	مصحف منسوب به حضرت فاطمه علیها‌السلام
۲۳	نوشته‌های امام حسن مجتبی علیه‌السلام
۲۴	نوشته‌های امام حسین علیه‌السلام
۲۵	نوشته‌های امام سجاد علیه‌السلام

۲۶		نوشته‌های امام باقر علیه السلام
۲۶		نوشته‌های امام صادق علیه السلام
۲۸		نوشته‌های امام موسی کاظم علیه السلام
۲۹		نوشته‌های امام رضا علیه السلام
۳۱		نوشته‌های امام جواد علیه السلام
۳۲		نوشته‌های امام هادی علیه السلام
۳۳		نوشته‌های امام حسن عسکری علیه السلام
۳۵		نوشته‌های امام عصر (عج)

فصل دوم

آشنایی مختصر با: خط کوفی اعراب (زیر و زیر) اعجام (نقطه) ۳۹-۴۳

۳۹		خط کوفی و منشأ آن
۴۰		اعراب‌گذاری قرآن
۴۲		نقطه‌گذاری قرآن (اعجام)

فصل سوم

تشخیص اصالت یا جعلی بودن نسخه‌های خطی ۴۵-۷۳

۴۵		معضلی بنام «سندسازی» و مشکلی بنام «رقم الحاقی»
۴۷		روشهای تشخیص اصالت یا جعلی بودن سند
۴۸		۱ - بررسی رسم الخط
۵۴		۲ - بستر خط (زمینه کتابت)
۵۸		کاغذهای دست ساز مورد استفاده مسلمانان در کتابت قرآن
۶۲		۳ - بررسی ویژگیهای کتاب آرای
۶۵		۴ - بررسی نسخ خطی با استفاده از روشهای علمی و آزمایشگاهی و رایانه‌ای

فصل چهارم

اسناد منسوب به پیامبران

حضرت نوح علیه السلام، حضرت سلیمان علیه السلام، حضرت محمد صلی الله علیه و آله ۷۵-۱۰۵

۷۵	کشف لوح کشتی حضرت نوح علیه السلام
۷۶	کشفیات جدید درباره کشتی حضرت نوح علیه السلام
۸۰	لوح خطی منسوب به کشتی حضرت نوح علیه السلام
۸۱	کشف لوح سلیمانی
۸۳	لوح خطی منسوب به حضرت سلیمان نبی علیه السلام
۸۵	خط عبرانی
۸۷	مهر مبارک رسول خدا صلی الله علیه و آله
۸۷	نشان مهر منسوب به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله
۸۸	کشف نامه پیامبر صلی الله علیه و آله به خسرو پرویز
۹۰	پیشنهاد فروش «نامه پیامبر» به سازمان میراث فرهنگی ایران
۹۲	نامه پیامبر صلی الله علیه و آله به مقوقس، بزرگ مصریان
۹۳	نامه پیامبر صلی الله علیه و آله به نجاشی، پادشاه حبشه
۹۳	نامه پیامبر به هرقل، بزرگ رومیان
۹۳	سنگ نوشته‌ای بزرگ بر کوه «مُلُع» در مدینه منوره
۹۵	نامه رسول خدا به هرقل بزرگ رومیان
۹۶	نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله به نجاشی پادشاه حبشه
۹۸	نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله به مقوقس، پادشاه مصر
۱۰۱	نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله به خسرو پرویز پادشاه ایران
۱۰۳	نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله به جیفر و عبد پسران جلندی
۱۰۵	نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله به مُنذر بن ساوی، امیر بحرین
۱۰۷	نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله به مُسیلمه کذاب

فصل پنجم

اسناد و قرآنهای خطی منسوب به ائمه اطهار: ۱۰۹-۱۹۲

۱۰۹	دلایل انتساب برخی قرآنهای خطی به ائمه اطهار علیهم‌السلام
۱۵۳-۱۱۱	قرآنهای خطی منسوب به امام علی علیه‌السلام
۱۵۳	تذهیب منسوب به امام علی علیه‌السلام
۱۶۷-۱۵۵	قرآنهای خطی منسوب به امام حسن مجتبی علیه‌السلام
۱۶۸	اثر مهر منسوب به امام حسن مجتبی علیه‌السلام
۱۷۴-۱۷۰	قرآنهای خطی منسوب به امام حسین علیه‌السلام
۱۸۱-۱۷۵	قرآنهای خطی منسوب به امام سجاد علیه‌السلام
۱۷۹	نشان مهر منسوب به امام سجاد علیه‌السلام
۱۸۵-۱۸۲	قرآنهای خطی منسوب به امام جعفر صادق علیه‌السلام
۱۸۷	قرآن خطی منسوب به امام موسی کاظم علیه‌السلام
۱۹۰-۱۸۹	قرآنهای خطی منسوب به امام رضا علیه‌السلام
۱۹۲	قرآن خطی منسوب به امام هادی علیه‌السلام
۱۹۳	کتابنامه

تقدیر و تشکر

برخود لازم می‌دانم از مساعدت‌های علمی سروران گرامی آقایان وفادار و فاضل هاشمی در بخش مخطوطات کتابخانه آستان قدس رضوی و نیز از بذل توجه مدیریت محترم بنیاد پژوهش‌های اسلامی قدردانی نمایم. همچنین از زحمات آقای سید کاظم هاشمی در تولیت آستان مقدس امامزاده عظیم الشان ابراهیم بن عبدالله بن موسی الکاظم علیه السلام در روستای بیاضه تشکر می‌کنم و از آقای دکتر خواجه‌پیری به خاطر ارسال تصاویر درخواستی این جانب از هندوستان متشکرم. در ضمن از دوست عزیزم آقای سید محمد احمدزاده که با دعای خیرشان مُشَوِّقِ معنوی این جانب در تألیف این کتاب بودند بسیار سپاسگزارم.

رامین رامین‌نژاد

مقدمه

امروزه در نقاط مختلف جهان از هندوستان گرفته تا اروپا، نسخه‌های خطی متنوعی که به پیامبران الهی و ائمه اطهار علیهم‌السلام نسبت داده شده، یافت می‌شود.

این اسناد گرانبها در کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مجموعه‌های خصوصی کلکسیونرهای معروف جهان نگهداری می‌شوند و یا بر اماکن مقدسه و بُقاع متبرکه معصومین علیهم‌السلام وقف گردیده‌اند.

هر چند برخی از این اسناد به طور پراکنده در کتابها، مقالات و مراجع علمی معرفی شده و با روشهای مختلف بررسی شده‌اند، ولی تاکنون مجموعه مدوّنی که مُعرّف و در برگیرنده تمامی این نسخ نفیس باشد تهیه نشده است. از آنجا که دسترسی به تمامی این اسناد به دلیل پراکندگی جغرافیایی آنها بسیار مشکل و حتی غیر ممکن می‌باشد، و از طرفی به خاطر علاقه و توجهی که مسلمانان به ویژه شیعیان به نسخ خطی منسوب به معصومین علیهم‌السلام دارند، بر آن شدم که مجموعه مفصّلی از این اسناد، شامل تصاویر و اطلاعات مربوط را برای دسترسی آسان‌تر علاقه‌مندان گردآوری نمایم که مجموعه حاضر حاصل پنج سال جستجو و تحقیق می‌باشد.

بدیهی است که در این نوع تحقیقات، مشکلات فراوانی همچون مالکیت‌های خصوصی بر اسناد و نیز تشریفات دست و پاگیر اداری و اخذ مجوز برای تصویربرداری از نسخه‌های خطی و از همه مهم‌تر پراکندگی جغرافیایی این اسناد وجود دارد. در طول این تحقیق بحمدالله موفق شدم تعداد زیادی از قرآنهای

منسوب به ائمه اطهار علیهم‌السلام را در شهرهای مشهد، تهران و اصفهان از نزدیک زیارت نمایم. همچنین در برخی موارد از مشاهدات و اطلاعات کارشناسانی که چنین آسنادی را در کشورهای هندوستان، یمن و ترکیه از نزدیک دیده‌اند بهره بردم. جهت ارتقای کیفیت چاپ، از قرآنهای خطی منسوب به ائمه اطهار علیهم‌السلام موجود در موزه و مخزن مخطوطات کتابخانه آستان قدس رضوی، تصاویر دیجیتالی تهیه گردید. سعی بر آن است که در چاپهای بعدی، مجموعه کامل‌تر و مفصل‌تری در این زمینه به علاقه‌مندان ارائه گردد. ان شاء الله.

مشهد مقدس
پاییز ۱۳۸۵ هجری شمسی
رامین رامین نژاد